

Evaluatie WerkloonT

Inleiding

Naar aanleiding van de notitie 'Voorkomen Armoedeval EHZ' van juli 2021, zijn per 1 januari 2022 de 'Beleidsregels Uitstroompremie naar werk Ermelo, Harderwijk, Zeewolde 2022' in werking getreden. Op basis van deze nieuwe beleidsregels kwam er een nieuwe werkwijze voor de berekening van de uitstroompremie door middel van de applicatie WerkloonT. Een uitstroompremie is een financiële tegemoetkoming voor uitkeringsgerechtigden die aan het werk gaan. Deze moet de armoedeval voorkomen en mensen stimuleren aan het werk te gaan. De rekentool WerkloonT berekent voor deze doelgroep de financiële gevolgen bij werkaanvaarding. De Uitstroompremie werd vervolgens toegepast in gevallen waar werkaanvaarding een terugval in inkomsten betekent (de armoedeval).

Hoewel de nieuwe Uitstroompremie met de rekentool WerkloonT vanaf 1 januari 2022 moest starten, liep de implementatie ervan vertraging op. Dit heeft onder meer te maken met personele wisselingen en capaciteitsproblemen door de energiecrisis en de grote toestroom aan vluchtelingen uit Oekraïne. Het opzetten en uitbetalen van de energietoeslag en de leefgeldregeling voor Oekraïners hadden voorrang op de implementatie van WerkloonT. Door de vertraging is de nieuwe werkwijze WerkloonT vanaf het derde kwartaal 2022 van start gegaan. De nieuwe werkwijze is medio 2023 geëvalueerd.

Hieronder vindt u de resultaten en de bevindingen van het eerste half jaar WerkloonT. Uit de evaluatie blijkt dat WerkloonT niet de gewenste effecten heeft die vooraf geanticipeerd waren. Geadviseerd wordt om te stoppen met WerkloonT en onderzoek te doen naar een andere vorm van uitstroompremie.

Resultaten WerkloonT en uitstroompremie:

Resultaten Q4 2022

- Totaal 86 uitkeringen beëindigd.
- 19 beëindigingen gerelateerd aan werkaanvaarding.
- Van deze 19: 14 alleenstaanden, 2 alleenstaande ouders, 3 samenwonend/gehuwd.
- 13 van deze 19 voldeden niet aan de voorwaarden van WerkloonT.
- 6 mogelijk geschikte kandidaten zijn aangeschreven.
- 4 kandidaten werden buiten behandeling gesteld, 2 hadden geen inkomstenterugval.
- Geen uitstroompremie op basis van WerkloonT verstrekt in dit kwartaal.

Resultaten Q1 2023

- Totaal 82 uitkeringen beëindigd.
- 13 beëindigingen gerelateerd aan werkaanvaarding.
- Van deze 13: 9 alleenstaanden, 3 alleenstaande ouders, 1 samenwonend/gehuwd.
- 8 van deze 13 voldeden niet aan de voorwaarden van WerkloonT.
- 5 mogelijk geschikte kandidaten zijn aangeschreven.
- Van de 5 hadden 3 kandidaten geen inkomstenterugval en bij 2 is de aanvraag buiten behandeling gesteld.
- Geen uitstroompremie op basis van WerkloonT verstrekt in dit kwartaal.

Resultaten Q2 2023

- Totaal 75 uitkeringen beëindigd.
- 19 beëindigingen gerelateerd aan werkaanvaarding.
- Van deze 19: 15 alleenstaanden, 4 gehuwd/samenwonend
- 13 van deze 19 personen voldeden niet aan de voorwaarden van WerkloonT, waarvan 1 persoon op eigen verzoek de uitkering heeft ingetrokken.
- 5 mogelijk geschikte kandidaten zijn aangeschreven.
- Van de 5 hadden 4 geen inkomstenterugval en bij 1 is de aanvraag buiten behandeling gesteld.
- Er is geen uitstroompremie op basis van WerkloonT verstrekt in dit kwartaal.

Totaal resultaten Q4 2022 tot en met Q2 2023

Over de periode vanaf het vierde kwartaal 2022 tot en met het tweede kwartaal 2023 zijn de volgende resultaten behaald binnen het project WerkloonT:

- Totaal 243 beëindigingen
- In totaal waren 51 beëindigingen gerelateerd aan werkaanvaarding.
- Van deze 51 beëindigingen, waren er 38 alleenstaanden, 9 alleenstaande ouders en 4 personen die samenwonen of gehuwd waren.
- In totaal voldeden 35 van deze 51 personen niet aan de voorwaarden van WerkloonT, waarvan 1 persoon op eigen verzoek de uitkering heeft ingetrokken.
- In totaal zijn 16 mogelijk geschikte kandidaten aangeschreven.
- 7 dossiers zijn buiten behandeling gesteld
- In 9 dossiers was er geen sprake van een inkomstenterugval
- Er is geen uitstroompremie op basis van WerkloonT verstrekt.

Voordelen WerkloonT

1. Financiële voordelen voor individuele klanten.

In sommige gevallen kan WerkloonT financiële voordelen opleveren voor de klanten.

2. Mogelijke motivatie voor klanten om te gaan werken.

Hoewel er geen concrete gegevens zijn over een toename in het aantal mensen dat gaat werken, kan WerkloonT potentiële motivatie bieden voor klanten om werk te zoeken.

Nadelen WerkloonT

1. Arbeidsintensief voor de uitvoering en ingewikkeld voor de klant.

Het proces van WerkloonT vereist veel documentatie en kan als belastend worden ervaren door de klanten, die eigenlijk blij zijn om van de uitkering af te zijn. Dit blijkt ook uit de cijfers, aangezien 5 kandidaten niet de gevraagde stukken hebben ingeleverd.

2. Beperkte relevantie voor gezinnen.

WerkloonT lijkt vooral interessant te zijn voor gezinnen die niet veel vooruitgang boeken in hun financiële situatie wanneer ze gaan werken.

3. Tijdrovende systeemaanpassingen en verschillend beleid tussen gemeenten.

WerkloonT moet regelmatig worden bijgewerkt om rekening te kunnen blijven houden met nieuwe miniregelingen. Daarnaast is er ook verschillend beleid tussen gemeenten, wat extra tijd en moeite vergt.

4. Hoge kosten van het systeem.

WerkloonT heeft aanzienlijke kosten voor de licentie.

Bevindingen Meerinzicht

Uit de resultaten en bevindingen is gebleken dat WerkloonT onvoldoende effect heeft op de armoedeval. WerkloonT is arbeidsintensief voor zowel de uitvoering als de inwoner door de grote administratieve last. WerkloonT is daarnaast zeer gericht, waardoor slechts een klein deel van de uitkeringsgerechtigden in aanmerking komt voor de uitstroompremie.

Om inwoners effectiever te helpen bij een eventuele armoedeval wordt voorgesteld om geen gebruik te maken van WerkloonT. WerkloonT heeft namelijk niet tot de gewenste resultaten geleid.

Daarnaast moet onderzocht worden of gebruik kan worden gemaakt van een andere vorm van uitstroompremie. Indien wordt gekozen voor de 'oude' uitstroompremie kan bijvoorbeeld worden gedifferentieerd naar verschillende groepen met een vast bedrag. Daarnaast kan de uitstroompremie ook gefaseerd worden uitbetaald. Een andere mogelijkheid is om iedereen hetzelfde bedrag te verstrekken. Ook dan kan worden overwogen om een deel van de uitstroompremie direct bij uitstroom uit te keren en na een periode van bijvoorbeeld een half jaar nog een aanvullend bedrag te verstrekken. Dit biedt een geleidelijke financiële ondersteuning aan inwoners na hun uitstroom. Het differentiëren van de uitstroompremies naar groepen en het toepassen van een gefaseerde betaling kan om die reden beter helpen om een breder scala aan inwoners een effectieve stimulans te bieden om te blijven werken.